

Parlamentní demokracie a formování občanské společnosti

Ve dnech 24. - 25. 5. 1995 se uskutečnila na Filozofické fakultě UPJŠ v Prešově mezinárodní konference na téma: Parlamentní demokracie a formování občanské společnosti pořádaná Katedrou sociálně-politických věd. První den konference byl věnován hlavním referátům a práci v plénu. Vystoupili zde v početně vyrovnané reprezentaci jak teoretikové, tak praktičtí politikové či převážně osoby spojující obě tato hlediska např.: politolog z Trnavské univerzity a místopředseda KDH Ivan Šimko, právník z Ústavu státu a práva SAV a bývalý poslanec Eduard Barány, ekonomka z Ekonomického ústavu SAV a exmístopředsedkyně vlády Brigita Schmögnerová, sociolog a poradce prezidenta SR Ján Stena, poslankyně a politoložka z pořádkující katedry Marcela Gbúrová. Téma jednotlivých příspěvků byla zaměřena především na pojem občanské společnosti, jejímu vývoji na Slovensku a hospodářským výhledům Slovenska.

Druhý den bylo jednání soustředěno do tří sekcí: politologicko-právní, sociologicko-filozofické a ekonomické. Největší zastoupení diskutujícími měla sekce politologicko-právní řízená Marcelou Gbúrovou. V příspěvcích a následné diskusi nejvíce pozornosti upoutaly témata stávajícího vývoje systému politických stran (Peter Kulašik ze SAV, Dušan Leška z UK Bratislava, František Briška z STU Bratislava) a vlivu slovenského ústavního pojetí parlamentní formy vlády obecně a postavení prezidenta republiky konkrétně na vývoj soudobých politických poměrů na Slovensku (Imrich Kanárik z PrF UPJŠ Košice, Zdeněk Koudelka z MPÚ Právnícké fakulty MU Brno). Mimořádně aktuální byl příspěvek Gabriely Dobrovičové z Katedry teorie práva PrF UPJŠ Košice k diskusi o ústavnosti odvolání prezidenta republiky v referendě, na což existují dva teoretické názory. První vycházející z doslovného výkladu ústavy, která takovou možnost výslovně

nevyklučuje, a druhý odkazující na interpretaci ducha ústavy založené na parlamentní zastupitelské demokracii, jenž tuto možnost, ale též jiné možné ústavní otázky – konstituování a důvěra vlády, reprezentativní mandát, považuje k řešení v referendu za protiústavní. V závěru převážila problematika vhodnosti změny některých ustanovení ústavy (odvolatelnost prezidenta, možnost rozpustit Národní radu jen 6 měsíců po volbách, slabé pojetí prezidentského veta), či zda neměnnost a stabilita ústavy je sama o sobě takovou hodnotou, že je vhodné k novele nepřikročit.

Konference byla hojně zastoupena, přičemž přínosem bylo porovnání názorů teoretiků a lidí z praktické politiky, konference umožnila i společenské seznáme-

ní kolegů ze Slovenska, Moravy a Čech z různých pracovišť zabývajících se teoreticky politikou, přičemž potěšující je obecná známost brněnského Politologického časopisu. Velmi přínosná byla zvláště jednání v sekcích umožňující konkrétnější příspěvky a diskusi odborníků podobného zaměření. Konference má být podle organizátorů základem budoucích Prešovských politologických dnů. Mezi účastníky zazněl názor, že tyto dny by mohly být delší a to především ve prospěch práce v sekcích umožňující konkrétnější a dělnější činnost než jednání v plénu mající spíše slavnostnější ráz. Z příspěvků této úspěšné konference bude za přispění sponzora publikován sborník.

Zdeněk KOUDELKA